

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 395/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Europetrucks s. r. o., Kopčianska 10, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou Prosmán a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., Hlavná 31, Trnava, v mene ktorej koná prokurista a advokát JUDr. Ľudovít Surma, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob 39/2017 z 29. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Europetrucks s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Europetrucks s. r. o., Kopčianska 10, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva

vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Cob 39/2017 z 29. mája 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou konania o zaplatenie sumy 1 819,30 € s príslušenstvom v procesnom postavení žalovanej vedeného na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36 Cb 53/2014. Okresný súd v označenom konaní rozsudkom z 11. novembra 2016 žalobe žalobcu, Slovenskej kancelárie poisťovateľov, vyhovel. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľka nespokojná s napadnutým rozsudkom krajského súdu sa obracia so svojou sťažnosťou na ústavný súd, pričom tvrdí, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené jej označené práva.

3. Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje a poskytuje svoj právny pohľad na vec a tvrdí, že napadnutý rozsudok krajského súdu je arbitrárny, porušujúci jej označené práva. Podstata argumentácie sťažovateľky v sťažnosti je založená na nesúhlase s právnym záverom krajského súdu, ktorý ju na základe vykonaného dokazovania ustálil ako osobu zodpovednú za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku. Sťažovateľka sa v konaní bránila tým, že ju nie je možné považovať za prevádzateľa dopravného prostriedku, ktorým bola spôsobená škoda, a to aj napriek tomu, že v evidencii vozidiel bola uvedená ako vlastníčka a držiteľ predmetného motorového vozidla, keďže v konaní tvrdila, že predmetné vozidlo prenajala inej obchodnej spoločnosti vykonávajúcej prepravu, a teda vozidlo nebolo v jej faktickej a právnej moci v čase nehody. Spochybňovala tiež záver súdu, týkajúci sa výšky škody, keďže jej rozsah nebol predmetom dokazovania.

4. Sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených základných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, označený rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, a zároveň jej prizná náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu.

11. Porušenie označených základných práv sťažovateľka vidí v namietanej nesprávnosti právnych záverov v napadnutom rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že sťažovateľka je pasívne legitimovaná v danom spore, a preto žalobe vyhovel.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku dospel k záveru, že vzhľadom na vykonané dokazovanie bolo preukázané, že sťažovateľka je osobou zodpovednou za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, preto konštatoval jej pasívnu legitimáciu v spore. Krajský súd podobne ako okresný súd sa opieral pritom o rozhodné

skutočnosti, ktoré zakladali zodpovednosť sťažovateľky. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, týkajúcou sa prevádzateľa, prevádzkovateľa, krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol:

„31. Odvolací súd konštatuje, že odvolávajúca sa žalovaná strana sporu svoje odvolanie založila na polemike a výklade pojmu prevádzkovateľ, ktorý vykladá s poukazom na ust. § 427 ods. 1,2 Obč. zák. zrejme vedenom snahou vyhnúť sa plneniu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tejto súvislosti je potrebné dôsledne aplikovať ust. § 2 písm.j/ zák.č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom a §3 ods. 1 zák.č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, 6a) v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má nájomca. Dokazovanie preukázalo, že žalovaný je zapísaný v evidencii motorových vozidiel ako vlastník a držiteľ, teda v čase nehody mal jednoznačne on právnu moc nad vozidlom a tak spĺňa i status prevádzkovateľa, ako definuje § 2 písm.j/ cit. zák. čo preukázal i tým, že vozidlo poskytol tretej osobe. Odvolací súd nepovažuje za podstatnú pre posúdenie návrhu skutočnosť, či vodičom vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda bol či nebol zamestnanec žalovaného a z tohto hľadiska nie je významné ani posúdenie platnosti či neplatnosti nájomnej zmluvy, ktorú žalovaný predložil v konaní a ktorou predmetné vozidlo poskytol inému subjektu. Táto námietka už s odkazom na vyššie uvedené závery je nepodstatná a ako táka by nezaložila dôvod pre zmenu alebo zrušenie odvolaním napadnutého prvoinštančného rozhodnutia.“

15. Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený presvedčivo. Krajský súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobe vyhovieť, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Krajský súd, vychádzajúc z rozhodných skutočností, konštatoval, že sťažovateľka spĺňa status prevádzkovateľa,

pretože bola v rozhodnom čase evidovaným vlastníkom, ako aj držiteľom predmetného vozidla, teda mala právnu moc nad vozidlom, čo bol nesporný fakt.

16. Vo všeobecnosti sa za prevádzkovateľa na účely § 427 Občianskeho zákonníka považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom. Spravidla je ním predovšetkým vlastník vozidla. Skutočnosť tvrdená sťažovateľkou, že nemala vo faktickej moci predmetné vozidlo z dôvodu jeho prenájmu, ešte nevyklúčilo jej zodpovednosť ako prevádzkovateľa, pretože tá je podmienená alternatívne buď právnym panstvom nad motorovým vozidlom alebo faktickou možnosťou ním disponovať podľa § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“). V tejto súvislosti je potrebné dodať, že predmetom konania bola náhrada za poskytnuté plnenie podľa § 24 ods. 7 už uvedeného zákona o povinnom zmluvnom poistení. Pokiaľ ide o legálny pojem prevádzateľ, ktorý je do istej miery jazykovo sporným termínom a Občianskym zákonníkom bližšie nedefinovaným, za prevádzateľa v okolnostiach posudzovanej veci bolo podľa názoru ústavného súdu možné považovať sťažovateľku aj na základe jej statusu dopravcu a podporne aj na základe zmluvy, ktorou sa sťažovateľka v konaní paradoxne bránila. Sťažovateľka na základe zmluvy dala výslovne „dočasne“ do nájmu predmetné vozidlo inej prepravnej spoločnosti (personálne prepojenej so sťažovateľkou, keďže štatutár sťažovateľky, ako aj osoby, ktorej dala do nájmu predmetné vozidlo, bola tá istá osoba, pozn.), pričom zmluva ustanovovala, že „*všetky potrebné povolenia na prepravu je povinný prenajímateľ (sťažovateľka, pozn.) si zabezpečiť na svoje meno a na svoje náklady*“ (bod 16 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, pozn.). Sťažovateľka teda dala do nájmu svoje vozidlo na obmedzený čas bez toho, aby zaevidovala nájomcu vozidla ako držiteľa predmetného vozidla, pričom jej zároveň zostali aj základné povinnosti dopravcu, resp. prevádzateľa vrátane povinnosti uzavrieť povinné zmluvné poistenie, čomu v konečnom dôsledku korešpondoval aj zápis v príslušnej evidencii vozidiel. V rámci uvedených skutočností nebola obrana sťažovateľky spôsobilá vylúčiť jej zodpovednosť ako prevádzkovateľa vozidla, už aj preto, že sťažovateľka v konaní nepreukázala, že prevádzkovateľom bola iná osoba, a nie ona. Miera

práv dočasného nájomcu disponovať fyzicky v obmedzenom rozsahu (faktická držba) bez oprávnenia právne ním disponovať, preukazovaná len spornou zmluvou bez ďalšieho, ešte nesvedčí o tom, že nájomca bol zároveň aj prevádzkovateľom predmetného vozidla. Navyše, aj v prípade, že by prevádzkovateľom mala byť aj iná osoba, ešte nevyklučuje jej postavenie ako prevádzkovateľa vozidla s ohľadom na jej vlastníctvo a evidovanú držbu a ostatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti je tiež potrebné dodať, že okresný súd spochybnil aj platnosť tejto zmluvy z dôvodu, že samotná sťažovateľka bola len leasingovým nájomcom, a nie vlastníkom vozidla v čase uzatvorenia zmluvy o nájme dopravného prostriedku s právom kúpy prenajatej veci. Vychádzajúc z uvedeného, opodstatnený je záver, že obrana sťažovateľky bola vykonštruovaná účelovo, pričom ani nebola spôsobilá vylúčiť alebo negovať jej postavenie prevádzateľa, resp. prevádzkovateľa predmetného vozidla.

17. Ústavný súd preto považuje závery krajského súdu za dostatočné, logické, argumentačne konzistentné, pričom nepopierajú zmysel a účel aplikovaných noriem platného práva, a preto ich možno za daných skutkových okolností považovať aj za ústavne konformné. K povahe argumentácie sťažovateľky sa žiada dodať, že zodpovednosť aj iných subjektov v konaní vylúčená nebola a vzhľadom na solidárnu povahu zodpovednosti (podľa § 438 Občianskeho zákonníka, pozn.) v prípade viacerých prevádzkovateľov bolo na žalobcovi, koho každého bude žalovať. Pokiaľ bola krajským súdom bez závažných pochybností ustálená minimálna zodpovednosť sťažovateľky ako žalovanej v súlade s právnym poriadkom, nie je možné považovať takýto záver všeobecného súdu za arbitrárny alebo nesúladný so základným právom na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. Skutočnosť, že sťažovateľka s prijatým názorom v okolnostiach posudzovanej veci nesúhlasí, nie je dôkazom o tom, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu jej označených práv.

18. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky týkajúcu sa nepreukázania výšky škody, krajský súd uviedol:

«32. Žalovaný tiež namietal, že žalobca nepreukázal a prvoinštančný súd ani neskúmal výšku škody a požadovanej regresnej náhrady v spojení s preukázaním skutočnej výšky škody spôsobenej poškodenému. K uvedenému odvolací súd zdôrazňuje, že nárok

uplatnený podľa § 12 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému (nie je odvodeným nárokom od práva poškodeného) proti tomu, kto škodu spôsobil ale ide o osobitný (originálny) nárok žalobcu na „regresnú náhradu“ podľa § 24 ods. 7 zákona číslo 381/2001 Z. z., teda ide o nárok žalobcu na náhradu voči tomu, za koho uhradil poistné plnenie z garančného fondu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Z uvedeného vyplýva, že dané konanie nie je konaním o náhradu škody, predmetom ktorého by bolo preukazovanie porušenie právnej povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť. Uplatnený nárok a jeho konkrétna výška vyplýva z ust. § 12 zák. č. 381/2001 Z.z., neobmedzuje rozsah plnenia, ak nastane zákonná podmienka uvedená v tomto ustanovení a stanovuje právo aj na náhradu celého plnenia.»

19. Podľa názoru ústavného súdu ani túto argumentáciu krajského súdu nemožno považovať za ústavne nekonformnú, a to najmä vzhľadom na povahu tohto nároku, ktorý má povahu náhrady za poskytnuté plnenie, ako to správne identifikoval aj krajský súd.

20. Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Sťažovateľka namietala zároveň aj porušenie svojich hmotných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, konkrétne základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

22. Ústavný súd vychádzajúc zo svojho zistenia o neopodstatnenosti namietaného porušenia procesných práv, rozhodných skutočností prípadu a ústavne konformnej aplikácie relevantných ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmet konania konštatuje, že nezistil relevantnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv hmotnej povahy na jednej strane a napadnutým rozsudkom krajského súdu na druhej strane. Krajský súd poskytol náležitú ochranu hmotným právam stranám konania podľa platného právneho poriadku. Skutočnosť, že účinky napadnutého rozsudku majú negatívny dopad na majetkové práva sťažovateľky, ešte nie je dôkazom o tom, že bolo neústavným spôsobom zasiahnuté do jej majetkových práv. Ústavný súd preto dospel k záveru, že neexistuje relevantná súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutým rozsudkom krajského súdu, preto sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti v rámci predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

23. Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2018